

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
kirjaamo@soite.fi

Opiskeluhuollon psykologi- ja lääkäripalveluiden saatavuus ja henkilöstöresurssit Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella

Aluehallintoviraston 14.5.2024 toteuttamalla Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden ohjaus- ja arviointikäynnillä on tullut esiin puutteita opiskeluhuollon psykologipalveluissa. Psykologiresurssi on ollut heikko. Osassa oppilaitoksista on ollut oma nimetty koulupsykologi, osassa ei. Palveluissa ei ole pystytty täysin noudattamaan opiskeluhuollon psykologipalveluiden henkilöstömitoitusta. Ohjaus- ja arviointikäynnin ajankohtana opiskeluhuollon psykologipalveluissa on ollut seitsemän täyttämättä olevaa psykologivakanssia. Aluehallintovirasto on pyytänyt tiedon hyvinvointialueelta asian omavalvonnallisesta käsittelystä. Hyvinvointialueen 14.1.2025 päivätyssä omavalvonnan vastauksessa kuvautuu puutteita opiskeluhuollon psykologipalveluiden saatavuudessa. Lisäksi on todettu, että koululääkärin palvelut ovat heikot.

Aluehallintovirasto on oma-aloitteisesti ottanut selvitetäväksi hyvinvointialueen opiskeluhuollon lääkäri- ja psykologipalveluiden saatavuuden terveydenhuollon reaktiivisena valvonta-asiana.

Kuuleminen

Aluehallintovirasto on varannut 20.1.2025 päivätyllä kirjeellä Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle mahdollisuuden tulla kuulluksi hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti ennen valvonta-asian ratkaisua.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue on toimittanut 11.3.2025 päivätyn johtajaylilääkäri Katja Virran selvityksen ja selityksen, jonka liitteenä on toimitettu koulupsykologi Johanna Puumalan, perhekeskuksen palveluiden ylilääkäri Teemu Parpalan ja toimintayksikön esihenkilö Anu Vähäraution selvitys.

Ratkaisu

Aluehallintovirasto antaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle huomautuksen siten, että:

**Hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan opiskelu-
huollon toiminnan edellyttämällä tavalla psykologeja.**

Opiskeluhuollon palveluissa yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 opiskelijaa.

Hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan kouluterveydenhuollon palveluiden edellyttämällä tavalla psykologi- ja lääkäriresurssia.

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tulee toteuttaa hyvinvointialueella yhdenvertaisesti siten kuin terveydenhuoltolain 16 §:ssä ja valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta antaman asetuksen 5 §:ssä ja 9 §:ssä säädetään.

Aluehallintovirasto kiinnittää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen huomion siihen, että opiskeluhuollon psykologipalveluiden tulee sisältää yhteisöllisen oppilashuollon tehtäviä.

Lisäksi aluehallintovirasto kiinnittää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen huomion selvitysten toimittamiseen riittävässä laajuudessa.

Aluehallintovirasto pyytää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialuetta toimittamaan selvityksen 12.12.2025 mennessä siitä, mihin toimenpiteisiin tämän päätöksen johdosta on ryhdytty.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jälk. sote- järjestämislaki) 4 §:ssä säädetään hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Pykälän 1 momentissa edellytetään muun muassa, että hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää, ja että palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita.

Sote- järjestämislain 8 §:ssä säädetään hyvinvointialueen velvollisuudesta vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan. Saman pykälän 2 momentissa säädetään muun muassa siitä, että järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 15 a §:n 2 momentissa mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhoitopalvelut alueellaan sijaitsevien oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 1 §:ssä tarkoitettussa opetuksessa ja koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotikunnastaan riippumatta. Opiskeluhoitopalvelujen on muodostettava yhtenäinen toiminnallinen kokonaisuus. Opiskeluhoitopalveluja järjestettäessä on tämän lain säännösten lisäksi huomioitava, mitä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa sekä sosiaalihoitolaissa säädetään opiskeluhoitolaista.

Terveydenhuoltolain 16 §:n 1 momentin mukaan perusopetuksen oppilaiden kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät: 1) kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein; 2) vuosiluokittain oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen; 3) oppilaan vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen; 4) oppilaan suun terveydenhuolto, johon sisältyvät suun terveystarkastukset vähintään kolme kertaa ja yksilöllisen tarpeen mukaisesti; 5) oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen; 6) oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset.

Terveydenhuoltolain 17 § 1 momentin mukaan lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 2 §:ssä tarkoitettujen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät: 1) oppilaitoksen opiskelu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein; 2) opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen, johon sisältyvät lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoille kaksi määräaikaista terveystarkastusta ja kaikille opiskelijoille terveystarkastukset yksilöllisen tarpeen mukaisesti; 3) perusterveydenhuollon terveyden- ja sairaanhoitopalvelut mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto; 4) opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen, opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen sekä psykoterapiaan ohjaamisen edellyttämä hoito ja lausunto.

Terveydenhuoltolain 17 a §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhoitopalvelut alueellaan sijaitsevien koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:ssä tarkoitettussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 4 §:n 1 momentin mukaan yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n 1 momentin mukaan psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla: 1) edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa; 2) tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuva opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu. Koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhuolto yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Edelleen 2 momentissa edellytetään muun muassa, että hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten 1 §:ssä tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Lisäksi 3 momentissa säädetään muun muassa, että opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava opiskelijoiden helposti saavutettavissa. Hyvinvointialueen on järjestettävä palvelut ensisijaisesti oppilaitoksessa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a §:ssä säädetään, että 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Saman pykälän 2 momentin mukaan mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle 1 momentissa tarkoitetulla tavalla myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön

yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeellista.

Valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta antaman asetuksen (338/2011) 5 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen, ja korkeakouluopiskelijoiden osalta Kansaneläkelaitoksen, on järjestettävä määräaikaisia terveystarkastuksia kaikille ennalta määritellyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun ryhmään kuuluville sekä yksilöllisestä tarpeesta johtuvia terveystarkastuksia. Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja, kätilö tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kätilö yhteistyössä lääkärin kanssa. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja.

Valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta antaman asetuksen 9 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja.

Saman asetuksen 11 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaan tarpeen mukaisesti tämän terveydentilan toteutusta varten seuraavat erikoistutkimukset: 3) psykologin tekemä tutkimus.

Saadut selvitykset

Selvityksen mukaan opiskeluhuollon psykologipalveluita on saatavilla hyvin perusopetuksessa ja tyydyttävästi toisen asteen oppilaitoksissa. Hyvinvointialueella on 16 koulupsykologivakanssia, joiden täyttöaste on tällä hetkellä reilu 50 % (9/16). Koulupsykologivakanssien täyttöä haastaa eniten koulupsykologien rekrytoinnin vaikeudet. Selvityksen mukaan käytettävissä olevat opiskeluhuollon psykologiresurssit ovat riittämättömät palveluiden tuottamiseen.

Opiskeluhuollon psykologipalveluiden saatavuudessa on alueellisia eroja, mikä haastaa palveluiden toteutumista yhdenvertaisesti hyvinvointialueella. Alueilla, joissa psykologipalvelut on järjestetty jo pidemmän aikaa ostopalveluina, palvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan suppeampia.

Psykologin tutkimuksiin on hyvinvointialueella esikoulun ja toisen asteen oppilaita tutkimusjonossa keskimäärin arvioilta 5-10, peruskoulun oppilaita 15-20. Selvityksessä on todettu, että jonottavien oppilaiden määrä vaihtelee ja niiden arviointi on hankalaa. Esikoulun, peruskoulun ja toisen asteen oppilaiden tutkimukset on pyritty tekemään kolmen kuukauden sisällä.

Yksittäisissä tapauksissa jonotusaika on voinut olla pidempi, mutta tästä on sovittu erikseen.

Selvityksen mukaan kaikki alueella työskentelevät opiskeluhuollon psykologit toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Ostopalveluna työskentelevät psykologit ovat vähemmän mukana yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa, työn painopisteen ollessa enemmän yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa.

Opiskeluhuollon psykologipalveluiden osalta havaitut puutteet ovat kohdistuneet koulupsykologikohtaisiin oppilasmääriin ja näiden ylittymiseen suurimmalla osalla koulupsykologeista (yli 780 oppilasta/koulupsykologi). Oppilasmääriä on kuitenkin saatu koko ajan vietyä paremmin tavoiteltavaan suuntaan. Työalueiden suunnittelussa on pyritty ottamaan huomioon työntekijäkohtaisen oppilasmäärän lisäksi työyksiköiden määrä. Täyttämättömistä koulupsykologivakansseista johtuvaa psykologipalvelujen resurssivajetta on pyritty paikkaamaan ostopalveluilla. Ostopalvelut ovat olleet merkittävä lisä kokonaisuutta ja mahdollistaneet palvelujen toteutumisen varsinkin alueilla, joissa on ollut resurssivajetta. Samanaikaisesti on pidetty tärkeänä panostaa säännölliseen rekrytointiin ja edistää sitä muun muassa miettimällä/kehittämällä veto- ja pitovoimatekijöitä. Psykologian opiskelijoille on tarjottu aktiivisesti harjoittelupaikkoja, mikä on osoittautunut yhdeksi tehokkaimmista rekrytointikeinoista. Havaituista puutteista huolimatta opiskeluhuollon psykologipalveluja on kehitetty koko ajan eteenpäin oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti huomioimalla sekä yksilökohtainen opiskeluhuolto että yhteisöllinen opiskeluhuolto. Palveluja on kehitetty sisällöltään ja toiminnaltaan sellaisiksi, että niillä on pystytty vastaamaan resurssivajeesta huolimatta laadukkaasti asiakkaiden tarpeisiin (esim. konsultaatiokäytänteiden kehittäminen). Arvion mukaan omavalvonnalliset toimenpiteet ovat olleet tähän mennessä osittain riittäviä. Edelleen toimenpiteitä on tarpeen edistää.

Lääkäripalveluiden osalta selvityksessä on esitetty taulukko, jossa on kuvattu 7.3.2025 toteutuneet lääkärintarkastukset lukuvuonna 2024–2025. Taulukon mukaan Kokkolassa on toteutunut 1 lk. (38 %), 5 lk. (17 %) & 8 lk. (18 %). Lestijokilaaksossa lääkärintarkastukset ovat toteutuneet 1 lk. (88 %), 5 lk. (66 %) ja 8 lk. (60 %). Perhojokilaaksossa puolestaan 1 lk. (66 %), 5 lk. (75 %) ja 8 lk. (13 %).

Selvityksen mukaan pääsääntöisesti työpanos koululääkäriyöhön tulee vastaanottopalveluiden lääkärivakansseista. Tämän lisäksi käytössä on kolme perhekeskuslääkäriin vakanssia, jotka ovat tällä hetkellä täytettyinä. Vastaanottopalveluiden lääkärivaje vakansseihin suhteutettuna on ollut 10–15 viime vuoden aikana. Täyttämättömistä vakansseista johtuen lääkäriresurssi on ollut riittämätön.

Sisällöllisesti ja laadullisesti kouluterveydenhuollon lääkäripalvelut toteutuvat koko alueella yhtenäisesti. Hyvinvointialueen suurin lääkärinresurssitarve kohdistuu Kokkolaan suurempien oppilasmäärien takia. Pienempien oppilasmäärien vuoksi jokilaaksoissa on prosentuaalisesti ehditty toteuttaa pidemmälle lääkärin tarkastuksia.

Laajat terveystarkastukset on pääsääntöisesti järjestetty oppilaan koululla. Keväälle on laadittu suunnitelma siitä, että tarkastusten toteuttamista saadaan huomattavasti edistettyä.

Aluehallintoviraston asiassa tekemä arviointi

Aluehallintovirasto on valvonta-asiassa selvittänyt Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien oppilas- ja opiskeluhuollon lääkäri- ja psykologipalveluiden saatavuutta ja henkilöstöresurssin riittävyyttä.

Psykologipalvelut

Saadussa selvityksessä tuodaan esiin, että käytettävissä olevat opiskelu- huollon psykologiresurssit ovat riittämättömät palveluiden tuottamiseen. Syyksi on kerrottu koulupsykologien rekrytoinnin vaikeudet. Psykologipalveluiden resurssivajetta on pyritty paikkaamaan ostopalveluilla. Havaitut puutteet ovat kohdistuneet koulupsykologikohtaisiin oppilasmääriin ja näiden ylittymiseen suurimmalla osalla koulupsykologeista (yli 780 oppilasta/koulupsykologi). Hyvinvointialueen selvityksessä esitetyn mukaan hyvinvointialue on tunnistanut psykologiresursseissa esiintyviä puutteita ja ryhtynyt omavalvonnallisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Selvityksessä on todettu, että opiskelu- huollon psykologipalveluiden saatavuudessa on alueellisia eroja, mikä haastaa palveluiden toteutumista yhdenvertaisesti hyvinvointialueella. Osalla alueista ostopalveluiden avulla on täydennetty psykologipalveluiden resurssitarvetta. Kuitenkin alueilla, joissa psykologipalvelut on järjestetty jo pidemmän aikaa ostopalveluina, palvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan suppeampia. Selvityksessä on kuvattu, että ostopalveluna työskentelevät psykologit ovat vähemmän mukana yhteisöllisen opiskelu- huollon toteuttamisessa, työn painopisteen ollessa enemmän yksilökohtaisessa opiskelu- huollossa.

Annetussa selvityksessä ei täysin kuvaudu se, toteutuuko oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:ssä säädetty mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Annetun selvityksen mukaan syntyy vaikutelma, että yksilökohtainen opiskelu- huolto toteutuu ja on

osa ostopalvelopsykologien työtä. Psykologin tekemiin tutkimuksiin on jonossa keskimäärin 5–10 oppilasta, erityisesti peruskoulun oppilaiden osalta jonossa on 15–20. Selvityksessä ei ole eritelty, onko oppilas ollut jonossa yli kolme kuukautta tutkimuksiin. Selvityksessä on kuitenkin kerrottu, että tutkimukset on pyritty tekemään kolmen kuukauden sisällä.

Aluehallintovirasto katsoo, että Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella ei ole ollut käytössään opiskeluhuollon psykologipalveluiden edellyttämää psykologihenkilöstöä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 8 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla. Opiskeluhuollon psykologipalveluissa ei ole myöskään toteutunut oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a §:ssä säädetty henkilöstömitoitus palvelulle.

Aluehallintovirasto viittaa oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevan lain hallituksen esitykseen (HE 67/2013, s. 48) jossa todetaan, että opiskeluhoito-palveluja antava henkilöstö, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja lääkäri, osallistuu aktiivisesti yhteisöllisen opiskeluhoitoon kehittämiseen osana toimenkuvaansa. Aluehallintovirasto katsoo, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevissa opiskeluhoitoon psykologipalveluissa eivät ole riittävällä tavalla toteutuneet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetty velvoitteet palveluiden toteuttamiselle yhdenvertaisesti. Aluehallintoviraston arvion mukaan opiskeluhoitoon psykologipalvelut eivät ole myöskään kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa sisältäneet riittävässä laajuudessa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 4 §:ssä tarkoitettuja yhteisöllisen opiskeluhoitoon tehtäviä.

Lääkäripalvelut

Kouluterveydenhuollon lääkäripalveluiden osalta selvityksestä käy ilmi, että laajojen terveystarkastusten peittävyys lukuvuoden 2024–2025 aikana on ollut kaikissa laajaan tarkastukseen oikeutetuissa ikäryhmissä yhteensä keskimäärin 49 %. Ensimmäisen luokan oppilaiden osalta peittävyys oli keskimäärin 64 % (vaihteluväli kunnittain 38–88 %), 5.-luokkalaisten osalta 52,6 % (17–66 %) ja 8.-luokkalaisten osalta noin 30 % (13–60 %). Selvityksessä on kerrottu, että haastavin tilanne on Kokkolassa, jossa toteuma kaikissa laajaan tarkastukseen oikeutetuissa ryhmissä on noin 24 %. Syyksi tähän on ilmoitettu suuremmat oppilasmäärät ja lääkäriresurssivaje. Selvityksessä on todettu, että täyttämättömistä vakansseista johtuen lääkäriresurssi on riittämätön.

Aluehallintovirasto toteaa, että hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö. Selvityksessä saatujen tietojen mukaan aluehallintovirasto arvioi, että Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue ei ole varmistanut, että sillä on käytössään kouluterveydenhuollon toiminnan

edellyttämällä tavalla riittävästi lääkäriresurssia. Hyvinvointialueen selvityksessä esitetyn mukaan hyvinvointialue on tunnistanut toiminnassaan esiintyviä puutteita ja ryhtynyt omavalvonnallisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi, sillä keväälle 2025 on laadittu suunnitelma tarkastusten edistämiseksi. Selvityksessä ei ole kuitenkaan kuvattu suunnitelman tarkempaa sisältöä.

Aluehallintovirasto katsoo saamiensa tietojen perusteella, että Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue ei ole järjestänyt laajoja terveystarkastuksia siten kuin terveydenhuoltolain 16 §:ssä ja valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta antaman asetuksen 5 §:ssä ja 9 §:ssä säädetään. Selvityksessä esitetyn perusteella aluehallintovirasto lisäksi arvioi, että hyvinvointialue ei ole huolehtinut riittäväällä tavalla laajojen terveystarkastuksien järjestämisessä alueellisesti yhdenvertaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 4 §:n edellyttämällä tavalla.

Aluehallintoviraston vastaanottamassa selvitys- ja selityspyyntövastauksessa ei ole vastattu kaikkiin aluehallintoviraston kysymyksiin tai vastaukset on annettu yksilöimättömästi ja suppeasti. Esimerkiksi kysymykseen laajojen terveystarkastusten toteuttamisesta ei vastattu ollenkaan ja erityisesti lääkäripalveluiden osalta vastaukset kuvautuvat suppeana. Aluehallintovirasto katsoo aiheelliseksi kiinnittää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen huomion selvitysten toimittamiseen riittävässä laajuudessa perusteluissa kuvatulla tavalla.

Aluehallintovirasto antaa Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle huomautuksen siten, että:

Hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan opiskeluhuollon toiminnan edellyttämällä tavalla psykologeja. Opiskeluhuollon palveluissa yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 opiskelijaa.

Hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan kouluterveydenhuollon palveluiden edellyttämällä tavalla psykologi- ja lääkäriresurssia.

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tulee toteuttaa hyvinvointialueella yhdenvertaisesti siten kuin terveydenhuoltolain 16 §:ssä ja valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta antaman asetuksen 5 §:ssä ja 9 §:ssä säädetään.

Aluehallintovirasto kiinnittää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen huomion siihen, että opiskeluhuollon psykologipalveluiden tulee sisältää yhteisöllisen oppilashuollon tehtäviä.

Lisäksi aluehallintovirasto kiinnittää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen huomion selvitysten toimittamiseen riittävässä laajuudessa.

Aluehallintovirasto pyytää Keski-Pohjanmaan hyvinvointialuetta toimittamaan selvityksen 12.12.2025 mennessä siitä, mihin toimenpiteisiin tämän päätöksen johdosta on ryhdytty.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 43 §:n 1 momentin mukaan lain 38 §:ssä säädettyyn hallinnolliseen ohjaukseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

SALASSAPITO

Julkinen

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Hanna Hauru, puh. 029 501 8245, etunimi.sukunimi(at)avi.fi

aluehallintoylilääkäri

Laura Blåfield

ylitarkastaja

Hanna Hauru

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös Johtajaylilääkäri Katja Virta, jota pyydetään antamaan päätös tiedoksi selvitykset asiassa antaneille henkilöille

Suoritemaksu

Maksuton

Tiedoksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, valvontayksikkö

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI

Puhelinvaihde: 0295 016 000

kirjaamo.lansi@avi.fi | www.avi.fi